

Vysvětlivky:

červeně	motivační a výkladová část
černě	učební úlohy, otázky
modře	odpovědi, internetové odkazy
zeleně	doporučená vyučovací metoda

Náměty pro VH

Téma: **NUMINÓZNÍ POHLED** – Krajina jako geometrizovaný prostor

Doporučení pro předmět: ZSV, dějepis, ekologický seminář

Obsah: Genius loci, Geomantie, menhir, numinózní rozměry krajiny, kruhy v obilí, sakrální stavby

➤ Co se skrývá pod pojmem Genius loci?

V latině znamená toto slovní spojení duch místa.

V římské mytologii byl Genius loci duch či bůžek, ochraňující určité místo, často býval zobrazován jako had. V dnešním slovníku má však tento obrat spíš význam specifické atmosféry dané oblasti, než jakési místní ochraňující síly.

<http://vitejtenazemi.cenia.cz/krajina/index.php?article=142>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Genius_loci

➤ Co rozumíte pod pojmem numinózní rozměry krajiny?

Výrazy numinózní a numinozita pocházejí z latinského pojmu numinosum, který označuje dynamické působení nezávislé na vědomé vůli člověka takovému působení vystaveného. Numinózní působení je provázeno hlubokými emocemi. Typicky numinózní jsou zážitky bytostného Já.

http://jung.sneznik.cz/soubor_slovník/slovník_numinosum.htm

<http://vitejtenazemi.cenia.cz/krajina/index.php?article=7>

➤ Co je menhir a kde se u nás vyskytují?

Menhir (z bretonštiny men – kámen a hir – dlouhý) je kamený blok svisle zasazený do země. Vyskytují se po celém světě. Obvykle beze stop opracování, zřídka je naznačená lidská postava, případně oděv a zbraně. Menhírové sochy jsou známé ze severozápadní Francie, Španělska, Korsiky. Mívají falický charakter, ale jsou i místy s ženskými znaky. Někdy tvoří řady alignement nebo kruhy (kromlech). Vznikají od pozdního neolitu do 2. poloviny tisíciletí př. n. l.

➤ Kde se u nás menhiry vyskytují?

- U obce Klobuky na Slánsku - Zkamenělý pastýř /stojící v poli je 330 cm dlouhý, býval prý kdysi obklopen kruhem devíti kamenů - odtud snad pochází název „pastýř“/
- kámen z Jemníků na Slánsku /měří asi 1 m a je tvořen slepencem/
- dva povalené menhiry se pak nachází na svazích Slánské hory / délka je 200 a 150 cm/
- Žatecko. Severně od obce Drahomysl (Zakletý mnich); zahrada žateckého muzea (původem z obce Březno)
- nad obcí Kluček
- žulový menhir se nachází asi 1 km jihozápadně od obce Líčov / je na něm vytesán letopočet 1905/

- Na Lounsku se pak vyskytují tyto památky v lounském muzeu (pochází od obce Selibice)
- U obce Slavětín a v Orasicích
- Praha - Dolních Chabry v Ládevské ulici - dolnochaberský Zkamenělý slouha /asi 160 cm vysoký menhir nacházející se u plotu rodinného domu/

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Menhir>

<http://www.kameny.mysteria.cz/HS.html>

➤ Co se skrývá pod pojmem Geomantie?

Geomantie je středověká esoterická představa, podle které je Země živá bytost, duchovní organismus, se kterým je možno komunikovat a ovlivňovat ho.

Pomocí geomancie lze také věštít budoucnost. Její zastánci přirovnávají Zemi, resp. jednotlivá místa nebo i města k lidskému tělu a jeho orgánům. Některá významná místa v přírodě jsou jakýmsi silovými centry, která mají být navzájem propojena do souvislé sítě dráhami, kanály, kterými proudí regenerační energie. Tato místa lze v přírodě najít jen pomocí proutku, virgule.

Údajně právě na tato místa byly umísťovány menhiry, pyramidy, chrámy apod. Celá středověká města byla údajně stavěna podle geomantických plánů.

Geomantickou představu hájí a rozvíjejí v současné době někteří umělci, např. slovinský sochař Marek Pogacnik, který navrhl umístit na několik míst hlavního města Prahy tzv. litopunkturní sochy, které by měly být rozmístěny právě podle geomantických představ a které by měly vyléčit nemocnou Prahu. Tato současná podoba geomancie se obohatila o myšlenky postmoderní i o prvky orientální filosofie. Její nadšení přívrženci dnes nacházejí v přírodě známky Sheldrakeovy kosmické paměti (viz Sheldrake Ruppert), akupunkturní body, meridiány (viz Akupunktura), čakry, jin a jang prvky atd. Podobná představa, která se však týká spíše umístění lidských obydlí v přírodě, existuje i v Číně pod názvem feng-shui.

<http://www.sysifos.cz/index.php?id=slovník&act=zobrazit&idd=&pismo=&vyraz=1189078090&heslo=Geomancie>

Geomantie, geomancie

mystické věštění ze značek nakreslených na zemi

<http://slovník-cizich-slov.uzdroje.com/?s=geomantie-geomancie>

http://ticha-radost.cz/knihy/pogacnik_clanek.htm

➤ Vysvětlete pojem sakrální.

tento pojem se vztahuje k "posvátnému"

Různá náboženství a kultury používají vlastní sakrální jazyk. Kostely, chrámy, synagogy, mešity a odpovídající budovy jsou sakrálními stavbami. Směřováním sakrálních staveb (kostelů, křtitelnic, oltářů) k východu se obrací pohled a modlitba věřících k vycházejícímu slunci, které jako životní princip a pramen světla je symbolem vzkříšeného Krista.

<http://www.iencyklopedie.cz/sakralni/>

➤ Co jsou sakrální stavby a jak jsou zakotveny do krajiny?

kapličky, kříže a boží muka

Drobné sakrální stavby jsou zakotveny ve struktuře krajiny dvojitým způsobem. Bud' byly postaveny na místech odedávna významných a staly se symbolem jejich paměti, nebo nově zdůraznily význam místa, na němž byly postaveny, a staly se tak upomínkou událostí, jež neměly upadnout v zapomenutí. Tak, či onak – nebo oběma způsoby současně – staly se tlumočnickými pamětmi krajiny.

<http://vitejtenazemi.cenia.cz/krajina/index.php?article=137>

<http://www.vilemwalter.cz/dsa/>

➤ **Vysvětlete pojem virtuální.**

zdánlivý, možný, potenciální; neskutečný, v tento okamžik neexistující; libovolné, nekonečně malý

<http://vitejtenazemi.cenia.cz/krajina/index.php?article=140>

<http://www.vilemwalter.cz/dsa/>

➤ **Slyšeli jste nebo četli o kruzích v obilí?**

<http://www.cropcircleconnector.com/anasazi/introduction2002czech.html>

<http://vitejtenazemi.cenia.cz/krajina/index.php?article=146>